

21 JUN 1966

TRIPS

Fi - 0 48 (Fi)

Yh 201 172

Yh 200 HALLINTOLAIN-
KÄYTTÖ JA -TUOMIO-
ISTUIMETYh 201 L muutoksenhausta hallinto-
asioissa 24.3.1950/154

1.2.8.1994/691 - HE:143/1993

Lain soveltamisala

1 §. Tätä lakia on sovellettava haettaessa valittamalla muutosta päätöksiin asioissa, joita hallintoviranomaiset käsittelevät ja joissa muutosta ei ole haettava yleisessä tuomioistuimessa.

Valituksen tekeminen hallintoviranomaisen ulosottopäätöksestä sekä siitä, että vero tai maksu on pantu maksettavaksi laittomalla perusteella, on erikseen järjestetty. Tämän lain säännösten estämättä noudatettavaksi myös, mitä kunnallislaisissa tai muussa laissa taikka asetuksessa on säädetty valituksen tekemisestä kunnallisen viranomaisen päätöksestä, sekä [kreikkalaiskatolisesta] kirkkokunnasta annetuissa säännöksissä valituksen tekemisestä sanotun kirkkokunnan viranomaisen päätöksestä. Samoin jää voimaan, mitä kirkkolaisissa on valituksesta säädetty.

Sen estämättä, mitä 2 momentissa säädetään, sovelletaan siinä tarkoitettuihin muihin paitsi hallintoviranomaisen ulosottopäätöksestä ja kirkkolain mukaan tehtyihin valituksiin, mitä 11, 11 a, 13 ja 13 a §:ssä säädetään. (2.8.1994/691)

Ks. LOL 12 §, Yh 203; UL 10 luku, Pr 601; VerouL 8 §, Pr 608; ArvonlisäveroL 21 luku, M 56; PerVL 50 §, M 53; VerotusL 93-95 §, M 18; Kuntal. 11 luku, Ha 301; L ortodoksisesta kirkkokunnasta 7 luku, Ha 413, Kirkkol. Ha 403; muutoksen hakematta jättämisen vaikutus julkisyhteisön vahingonkorvausvastuuseen, VahingonkorvausL 3: 4, Si 301, muutoksenhakuasteen päätöksen sisällön vaikutus siihen, 3: 5, korvauskanne nostetaan alioikeudessa, 7: 4.

Hallinto-oikeudellisessa lainkäyttäjärjestyksessä käsiteltiin:

- kunnan vaatimus kansakoulunopettajan velvoittamisesta suorittamaan kunnalle korvausta virkaansa toimittaessaan koulu-ruokailun yhteydessä nauttimestaan kouluaterioista, KHO 1964 II 192;

- kunnan kansakoulun talonmiehen vaatimus eri korvauksen saamisesta virassaan suorittamistaan erinäisistä tehtävistä, KHO 1972 II 70; ks. myös KHO 1963 I 13; vrt. KHO 1965 II 21 ja 1967 II 16;

- kaupungin palveluksessa olevan kansakoulunopettajan vaatimus, että kaupunki velvoitettaisiin hänelle suorittamaan tapaturmavakuutusyhtiön opettajaa virassaan kohdanneen tapaturman johdosta kaupungille työnantajana suorittamat elinkoron ja kertakaikkisen korvauksen, KHO 1972 II 58;

- kysymys siitä, oliko kaupalla antamansa sitoumuksen nojalla velvollinen korvaamaan valtiolle maantieteellisen pakkolunastuksen johdosta luovuttajalle maksetut korvaukset korkoineen, KHO 1966 I 4 (täysist.);

- terveydenhoitolautakunnan vaatimus siitä, että toinen kunta velvoitettaisiin korvaamaan kunnan alueella pitämänsä kaatopaikan aiheuttamasta vesien saastumisesta johtuneet tutkimuskulut, KHO 1970 II 119;

- virka-avun saamista asiakirjojen takavarikoimiseksi rikoksen todistamista varten koskeva asia, KHO 1980 II 126, ja kiinteistön omistajan vaatimus, että kunta velvoitettaisiin poistamaan kiinteistön eteen vastoin asenakaavaa tehty puistikko, KHO 1958 II 201; virka-apuasiaa ei saanut käsitellä hallintoasiaina, KHO 1956 II 286 ja 1957 II 322.

Kuolleena tavattu hirvi, joka metsästyslain 67 §:n 3 momentin mukaan oli tullut valtiolle, oli muodostanut terveydellisen vaaran, joka oli ollut poistettava. Terveydenhoitolautakunta oli toimittanut hirven hautaamisen. Kunnanhallituksen hakemuksesta veloitettiin valtio korvaamaan kunnalle hautaamisesta aiheutuneet kustannukset. KHO 1970 II 118.

Sen kysymyksen ratkaiseminen, vaikuttaako sähkölaite häirit-

L muutoksenhausta hallintoasioissa

sevasti naapurin sähkölaitteeseen, ei kuulu yleisen tuomioistuimen toimivaltaan KHO 1962 II 55.

Yhteiskunnallisen Korkeakoulun professorin vaatimus mainittuun korkeakouluun velvoittamisesta maksamaan hänelle samantyyppäistä palkkausta sisälsi hakemuksen, jonka tutkiminen kuului lääninhallituksen toimivaltaan. KHO 1964 I 3 (täysist.). Lm 1965 s. 383.

Hallinto-oikeudellisessa lainkäyttäjärjestyksessä ei käsitelty:

- vaatimusta liikelaitoksena olevan posti- ja telelaitoksen telelaskutuksen oikeutumisesta, KHO 1991 A 94;

- kysymystä alueveden alla olevassa maapohjassa sijaitsevan valtausalueen ja kaivospiirin omistusoikeudesta, KHO 1958 II 87, Lm 1958 s. 799;

- tontinomistajien kaupunkien kohdistamaa vahingonkorvausvaatimusta viemäreiden alimitoituksesta ja rakennemuutoksesta johtuvista vesivahingoista, KHO 1975 II 24;

- talonmistajan vaatimusta, että kunta, jolle hän oli vuokrannut maa-alueen, velvoitettaisiin sakon uhalla tyytymään vuokrasopimuksessa sille asetetut velvoitukset ja korvaamaan niiden kaatamisesta ja rikkomisesta aiheutunut vahinko, KHO 1951 II 46 (osittain aan. 3-2);

- vahingonkorvausvaatimusta, KHO 1966 II 9 ja 1964 II 316;
- korvausvaatimusta valtiota kohtaan pakkokeino-lain 4 luvussa tarkoitettujen takavarikkoitoimen johdosta, KHO 1992 A 4;

- kysymystä löytäjän omistusoikeudesta löytötavaraan, KHO 1977 II 135;

- kysymystä niiden sairaankuljetusten korvausvelvoituksesta, jotka perustuvat yksityisen liikennöitsijän ja kansanterveys- ja kuntainhaston tekemään sopimukseen sairaankuljetuksen järjestämisestä, KHO 1981 II 79.

- terveysisärien vaatimusta, että kunta velvoitettaisiin hänelle korvaamaan neuvolaan ostetut tapetit, KHO 1954 II 574; ks. myös KHO 1953 II 519;

- huoltolautakunnan vaatimusta, että henkilö, joka oli nostanut täyden köyhäinhoidon varassa olevalle sukulaiselleen tulevaa eläkettä, velvoitettaisiin huoltolautakunnalle suorittamaan haltuunsa jääneet eläke-erät, KHO 1950 II 404; vrt. KHO 1973 II 159;

- kysymystä siitä, oliko valtio velvollinen virkamiehelle palauttamaan valtiolle työnantajana suorittettua sairausvakuutuslainsäädännön tarkoittamaa päivärahaa, KHO 1972 II 20;

- valtion palveluksessa työsopimussuhteisena kaupallisena sihteerinä olevan henkilön vaatimusta ulkoasiainministerion velvoittamisesta työsopimuksen perusteella maksamaan lasten koulukustannusten korvausta, KHO 1990 A 123.

- kysymystä työsopimuksen perusteella maksettavasta palkasta vapausrajoitustasajalla, KHO 1979 II 5;

- vaatimusta paikallisen rahalaitoksen lainausluetta harjoittavan osuuskunnan velvoittamisesta suorittamaan valtiolle vahingonkorvausta Pohjois-Suomen jälle rakennustyön tukemiseksi annettujen lainojen takaisin maksamisesta tapahtuneeksi ilmoitetun virheellisen menettelyn johdosta, KHO 1964 I 7;

- kysymystä siitä, oliko sähkötalo, joka asui vuokralla valtion omistamassa posti- ja lennätinkonttorin toimitalossa sijaitsevassa asuinhuoneistossa, velvollinen maksamaan lisää vuokraa sen perimisessä sattuneen erehdyksen johdosta, KHO 1957 II 320.

- Opettajan käytettäväksi virkasuhteen perusteella annettua vuokra-asunosta perittävää vuokraa koskevan riita-asian käsittelemisen kuuluu yleiselle tuomioistuimelle, KHO 1980 II 6.

Maarätessään ulosottoapulaisen maistraatti toimi ulosottohallittajana eikä päätökseen voitu hakea muutosta lääninhallitukselta. KHO 1969 II 226.

2 §. Hallintoviranomaisia, joita tässä laissa tarkoitetaan, ovat

valtionneuvosto ja sen ministeriöt;

ylemmät hallintoviranomaiset, joita ovat keskusvirastot, lääninhallitukset, tuomiokapitulit ja muut valtiomaisesti valtionneuvoston alaiset viranomaiset; sekä alemmat hallintoviranomaiset eli ne viranomaiset, jotka ovat ylempien hallintoviranomaisten alaisia.

Hallintoviranomaiseksi, jota 1 momentissa tarkoitetaan, luetaan myös viranomaisen, joka yksinomaan tai pääasiallisesti käsittelee hallinnolliseen lainkäyttöön kuuluvia asioita ja jonka päätökseen ei ole haettava muutosta yleisessä tuomioistuimessa.

Valitusviranomaiseksi sanotaan sitä, jolta kulloinkin muutosta on haettava.

Ks. Ahvenanmaan itsehallintoL 25, 26 ja 35 §, lta 501.

Valtion opintotukikeskus oli ylempi hallintoviranomainen, jonka päätökseen haettiin muutosta KHO:ssa. KHO 1980 II 80.

Kansaneläkelaitoksen lisäty hallitus ei ole sellainen hallintoviranomainen, jonka päätöksestä voitaisiin tehdä valitus KHO:een. KHO 1952 I 6.

Sairausvakuutuslain mukaisen tarkastuslautakunnan päätöksestä ei voitu valittaa KHO:een. KHO 1968 II 187.

Kansakoulunopettajain leski- ja orpokassan valtuuskunnan päätökseen ei voitu hakea muutosta KHO:lle tehtävin valituksin. KHO 1965 I 1. Ks. myös KHO 1975 II 85.

Eduskunnan kansliatoimikunnan päätökseen ei voitu hakea muutosta valittamalla. KHO 1984 I 1 ja II 4.

Valitus Ahvenanmaan maakunnanhallituksen päätöksestä, joka koski asuntolainan siirtämistä, käsiteltiin hallintovalituksena. KHO 1982 II 110.

Sibelius-Akatemian rehtorin päätöksestä, jolla oli evätyt opiskelijan jatko-opinto-oikeus, voitiin valittaa KHO:een. KHO 1985 II 93.

Ortodoksisen kirkkokunnan hiippakunnan piispa ei ollut hallintoviranomainen, jonka päätökseen voitiin hakea muutosta valittamalla. Piispan päätöstä olla vahvistamatta papin vaalia pidettiin H Purkul. I §:ssä tarkoitettuna hallintopäätöksenä ja asia tutkittiin purkuhakemuksena. KHO 14.8.1995 talio 3043.

3 §. Päätöksellä, josta tämän lain nojalla voidaan tehdä valitus, tarkoitetaan hallintoviranomaisen toimenpidettä, jolla asia on ratkaistu tai jätetty tutkittavaksi ottamatta.

Päätöksenä alköön pidettävä virkakäsäkyä.

Ks. Kuntal. 91 §, Ha 301.

Oikeuskanslerin ilmoitus siitä, että asiakirja-aineisto, josta hakija oli pyytänyt jäljennöstä, oli toimitettu edelleen toiselle viranomaiselle, ei sisältänyt valituskelpoista päätöstä. KHO 1989 A 2.

Verohin pankille osoittama alustava kehoitus asiakirjojen tarkastettavaksi esittämiseen ei ollut valituskelpoinen päätös. KHO 1978 I 1.

Tullihallituksen tullilain 8 §:n e kohdan mukaiselle rekisteröidylle asiakkaalle lähetetty kehoitus toimittaa tullihallitukselle korotettu pankkitakaus oli valituskelpoinen päätös siihen nähden, että kehoituksen mukaan asiakkasuhde peruutetaan ellei takausa toimiteta määräaikaan mennessä. KHO 1993 A 5 ja B 586.

Valmistavista toimenpiteistä ei saanut valittaa ennenkuin vasta paluasiassa tehdyn valituksen yhteydessä, KHO 1958 II 287.

Terveyslautakunnan valvontaosaston Terveydenhoito 82 §:n nojalla kaupunginhallitukselle leirintäalueen omistajana antama määräysty esittä yhdessä alueen vuokraajan kanssa selvitys leirintäalueella havaittujen terveydellisten epäkohtien poistamisesta pidettiin valituskelpoisena ratkaisuna. KHO 1974 II 82. Toisin ilmoitus sikalanpitäjälle, ettei tämä saanut pitää sikalassaan sikoja ilman sijoituspaikan hyväksymistä, mihin toimenpiteeseen ei siällynyt velvoitetta. KHO 1983 II 143. Valvontaosaston päätös muistuttaa yhtäältä elintarvikkeita koskevien säännösten noudattamisesta oli samalla tarkoitettu terveyslautakunnan alaisten viranhaltijoiden toimintaohjeeksi eikä tuo päätös sisältänyt valituskelpoista ratkaisua. KHO 1981 II 74.

Kunnanvaltuuston päätös niistä periaatteista, joita oli noudatettava päätettäessä kylätien ottamisesta kunnantieteksi, ei ollut sellainen ratkaisu, johon voitiin hakea muutosta valittamalla. KHO 1957 II 77.

Rakennuslautakunnan rakennusjärjestyksen siirtymämääräysten nojalla toimitettava rakennuskaavateiden valmistustarkastelusta ei pidetty valituskelpoisena ratkaisuna. KHO 1972 II 88.

Kun kunnanvaltuusto oli RakennusL 11 §:n nojalla esittänyt rakennusjärjestyksen annettavaksi maalaiskunnan alueelle, mutta lääninhallitus on jättänyt rakennusjärjestyksen antamatta, lääninhallituksen päätös sisältyi valituskelpoisena ratkaisuun, josta kunnalla oli oikeus valittaa. KHO 1965 II 111.

Muinaistieteellinen toimikunta oli päättänyt, ettei toimikunnan osastolla ollut äänioikeutta käsiteltäessä virkaehdotuksia virkannimitysasioissa. Koska tuolla päätöksellä ei ollut ratkaistu eikä voitukaan ratkaista, ketkä toimikunnan jäsenistä tulivat osallistumaan tulevien virkaehdotusten käsittelyyn, vaan sanottu kysymys oli ratkaistava tällaisen asian tullessa esille, toimikunnan sanottu päätös ei sisältänyt ratkaisua, johon voitiin hakea muutosta valittamalla. KHO 1971 II 124.

Postipankin asiakkaan hakemuksen johdosta annetulla valituskantorian päätöksellä ei ollut sitovasti ratkaistu, oliko henkilöllä oikeus asunotosäästöpaikkioon ja korkotukseen. Valituskantorian päätöksestä ei voitu valittaa. KHO 1985 II 10.

Toimivaltaiselle viranomaiselle tehty esitys tai ehdotus ei ole lopullinen ratkaisu, vaikka se esittävän viranomaisen osalta olisikin lopullinen. Valituskelpoinen ei ollut kylätien osakkaiden päätös hakea lääninhallitukselta lupaa alueen pakkolunastamiseen. KHO 1946 II 49.

Maanvastaajan tlesuunnitelman muuttamista koskevaan hakemukseen annettu tie- ja vesirakennuspiiriin päätös ei ollut valituskelpoinen. KHO 1990 A 104.

Laakintöhallituksen ilmoitus, ettei se tarkastettuaan lääkärintodistuksen voinut puoltaa anomusta päästä avioliittoon, ei ollut valituskelpoinen päätös. KHO 1954 II 478.

Veturinläämittäjä ei voinut hakea muutosta rautatiehallituksen lausuntoon, joka oli annettu ammattiyhdistyksen lähettämän, po. veturinläämittäjän virantoimitusta koskevan kirjeen johdosta. KHO 1956 II 533.

Seuraavista lääninhallituksen ratkaisuksista ei voitu valittaa:

- rantakaavan tarpeellisuutta koskevaan päätökseen RakenusA 145c §:n nojalla liitettyistä ohjeista. KHO 1981 II 53.

- päätöksestä, jolla oli määrätty piiriin nimismiehen ja apulaisnimismiehen sijoitus- ja asuinpaikka sekä vahvistettu heidän työnsä. KHO 1957 II 128;

- päätöksestä, jolla yhtöitä kehoitettiin ottamaan panttilainausliikkeellelleen pätevä johtaja ja ryhtymään toimenpiteisiin laitoksen lopettamiseksi. KHO 1950 II 531;

- päätöksestä, jolla lääninhallitus oli kieltäytynyt ryhtymästä kunnan viranomaisen osalta syyte- tai muihin toimenpiteisiin. KHO 1954 II 602 (ään. 4-1);

- päätöksestä, jolla lääninkonttoria kehoitettiin maksamaan tiehoitokunnalle valtionavustusta. KHO 1966 II 105.

Lääninhallituksen päätöksestä, jolla oli VenlikenneL 3a §:n nojalla kielletty määrääjäksi moottoriveneellä ajaminen vesialueella, voitiin valittaa. KHO 1979 II 149.

Nimismiehen eläinsuojelulain 12 §:n 3 momentin nojalla tekemästä päätöksestä myydä kotieläimet niiden huonon kohtelun estämiseksi voitiin valittaa. KHO 1983 II 174.

Maatilahallitus oli entisten omistajien pyynnöstä huolimatta jättänyt valtiolle lunastamatta pakkohuutokaupalla myydyin kiinteistön. Maatilahallituksen päätös sisältyi sellaisen ratkaisun, josta voitiin tehdä valitus. KHO 1977 II 85.

Kun otettiin huomioon valtakunnallisen rantojensuojeluohjelman hyväksymistä koskevan valtioneuvoston päätöksen vaikutukset alueiden käyttöön, päätöksellä katsottiin olevan sellaista oikeudellista merkitystä, että asianosainen sai valittaa päätöksestä. KHO 1992 A 1.

VNp tuomiokuntien uudelleenmuodostamisesta ei sisältänyt valituskelpoista ratkaisua. KHO 1976 II 5. Ei myöskään VNp kihlakuntien virastotyypistä. KHO 1993 A 3.

Maa- ja metsätalousministeriön maan jakamista maanmittauspiireihin koskeva päätöksestä ei voitu valittaa. KHO 1972 II 14.

Valittaa ei saanut maanmittaushallituksen kiertokirjeestä, jolla oli muun ohella määrätty kiinteistöjen kauppahintarekisteristä annettavista tiedoista perittävistä maksuista. KHO 1987 A 97.

Poliisiviranomaisia vastaan tehtyä kantelua koskeva lääninhallituksen päätös ei sisältänyt sellaista ratkaisua, johon voitiin hakea muutosta. KHO 1952 II 400 ja 415. Samoin tuomiokapitulille tehtyyn kanteluun annettu päätös, KHO 1974 II 159; maanmittaushallituksen kantelua koskeva päätös, KHO 1956 II 339; tulliviranomaisia vastaan tehtyyn kanteluun annettu päätös, KHO 1955 II 35 ja kouluhallituksen päätös kantelusta, KHO 1952 II 602 ja 1958 II 10. Samoin lääninhallituksen päätös kiinteistövalvuttajan toiminnasta kanteluna tehtyyn hakemukseen. KHO 1980 II 94.

Päätöksestä, jolla lääninhallitus oli kieltäytynyt antamasta osuuskunnalle kantelijoiden vaatimaa teurastuslaitoksen käyttökieltoa, KHO 1957 II 341, kieltäytynyt ryhtymästä toimenpiteisiin kioskeissa tapahtuvan laittoman myynnin ehkäisemiseksi, KHO 1954 II 320, tai kieltäytynyt ryhtymästä tutkimuksen toimitamiseen ja syylliseksi väitettyjen rangaistuksiin saattamiseen, KHO 1952 II 400 ja 1957 II 510, ei voitu valittaa.

Kantelun johdosta valvontaviranomainen päätti asettaa työtömysskassan hallitukselle velvollisuuden ryhtyä toimenpiteisiin hallituksen eronneeksi toteaman henkilön jäsenyyden palauttamiseksi. Päätös oli valituskelpoinen. KHO 1983 II 187.

Kun kysymys kuitausoikeudesta voitiin saattaa hallintoritana lääninoikeuden ratkaistavaksi, saatavan kuitaamisesta ei saanut valittaa. KHO 1979 II 151 ja 1968 I 54. Samoin avustuksen takaisin perimistä koskevan ministeriön päätöksen osalta. KHO 1987 A 8.

Ministeriön päätös, joka sisältyi yhdistykselle annettun määräyksen palauttaa perusteettomasti saatu valtionavustusosuus sekä ilmoituksen, että tuo osuus pidätetään yhdistyksen seuraavista valtionavustuseristä, ei ollut valituskelpoinen päätös. KHO 1986 I 5. Ks. myös KHO 1986 II 120 ja 1987 A 9 sekä 1991 A 47.

Kun kunta oppilaskotia korvausta koskevassa asiassa esitti uutta selvitystä ja ammattikasvatushallitus lausunnossaan ilmoitti tulevansa palauttamaan liikusuurituksen, ammattikasvatushallituksen päätös kumottiin ja asia palautettiin. KHO 1987 A 42.

Valitusta, jossa haettiin muutosta vain valituksenalaisen päätöksen perusteluihin, ei otettu tutkittavaksi. KHO 1953 II 296, 1954 II 677, 1955 II 67 ja 1974 II 159 sekä 1988 A 77.

Vaatimus lääninhallituksen päätöksen kertoelmaan sisällyneen lausuman poistamisesta hakijaa loukkaavana ei antanut aihetta enemään toimenpiteeseen KHO:n taholta. KHO 1960 II 326.

Kun päätös, jolla asia oli palautettu alemman viranomaisen uudelleen käsiteltäväksi, sisälsi asiallisen ratkaisun, oli siitä lupa valittaa, KHO 1958 II 289. Jos asia prosessuaalisista syistä oli palautettu alemman viranomaisen uudestaan käsiteltäväksi, päätökseen ei voitu hakea muutosta, KHO 1949 II 385 ja 1986 II 119.

Lääninoikeuden päätöksestä, jolla lahjaverotus oli kumottu ja asia palautettu perintöverolautakunnalle, saatiin valittaa siltä osin kuin se sisälsi asiallisen kannanoton siitä, kuinka asia tuli ratkaista. Tätä osin kuin päätöksellä asia oli sen selvittämättömään tilaan nähden palautettu valitus jätettiin tutkimatta, KHO 1980 II 621.

Liikenneturvassa avoimena olevan toimen kelpoisuushoidosta poikkeamista koskeva liikenneministeriön päätös ei sisältänyt valituskelpoista ratkaisua, KHO 1982 II 111.

Liikenneministeriön päätöksellä oli kumottu lääninhallituksen päätös luvan myöntämisestä autokoulun perustamiseen ja palautettu asia lääninhallitukselle uudelleen käsiteltäväksi, kun samalla kertaa viireillä olleita, lupaa autokoulun perustamiseen samaan kuntaan koskevia hakemuksia ei ollut käsitelty yhdessä. Päätös ei sisältänyt sellaista ratkaisua, josta voitiin tehdä valitus, kun päätöksellä ei ollut ratkaistu kysymystä siitä, kenelle lupa myönnettiin, KHO 1977 II 98.

Palautuspäätös, jolla oli ratkaistu toimivaltakysymys, oli valituskelpoinen, KHO 1969 II 63 (ään. 6-1).

Lääninhallituksen päätös, jonka mukaan enemmän toimenpiteitä sille alistetun päätöksen osalta ja päätöksestä tehdystä valituksesta alituksen peruutuksen vuoksi raukesivat, ei sisältänyt valituskelpoista ratkaisua, KHO 1973 II 81. Ks. myös KHO 1975 II 21.

Lääninoikeus katsoi, ettei asia antanut aihetta enempään toimenpiteisiin, koska määräaika, joksi terveyslautakunta oli myöntänyt luvan jätekiivien murskaus- ja louhintaseman sijoittamiseen, oli kulunut, KHO tutki luvanhaltijan valituksen, KHO 1977 II 69.

Jyväskylän yliopiston rehtorinviraston määräystä, jonka mukaan virkaa toimittavan professorin tuli olla Jyväskylän kaupungissa vähintään kolmen päivän ajan viikossa, oli pidettävä virkakäynnä, KHO 1970 II 125.

Väestönsuojelutehtävää valtion virastossa koskeva lääninhallituksen päätös ei sisältänyt valituskelpoista ratkaisua, KHO 1981 II 67.

Ks. myös ratkaisuja KuntaL 139 §:n, Ha 301 kohdalla.

Valitusoikeus

4 §. Valtioneuvoston ja ministeriön päätöksestä voi asianosainen, joka katsoo päätöksen loukkaavan oikeuttansa, tehdä valituksen, mikäli laissa tai asetuksessa ei ole toisin säädetty.

Ylemmän ja alemman hallintoviranomaisen päätöksestä saadaan tehdä valitus, jollei erityisessä tapauksessa ole laissa tai asetuksessa toisin säädetty.

Erikseen on säädetty, milloin voidaan myöntää lupa valittaa päätöksestä, johon muutoin ei saa hakea muutosta valittamalla. (28.6.1968/389)

Valitusoikeutta koskevista kielloista ks. mm. EVAalil 21, 25 c, 45 ja 80 f §, Va 203; L tasavallan presidentin vaalista 30 §, Va 301; PuolustustaL 37 § 1 mom., Va 607; HallintomenetelyL 28 § 4 mom., Yh 101; ArkistoL 21 §, Yh 303; L virallisista kääntäjistä 9 §, Yh 406; L kuntajaosta 49 § 4 mom. ja 52 § 3 mom., Ha 306; KunVaalil 3, 16, 42 ja 74 g §, Ha 309; Kuntien valtionosuusL 26 §, Ha 315; L kunnan viranhaltijain neuvotteluoikeudesta 7 §, Ha 317; L kunnallisesta työmarkkinalaitoksesta 7 §, Ha 319; Kirkkol 24 luku, Ha 403; L ortodoksisesta kirkkokunnasta 73 §, Ha 413; A ortodoksisesta kirkkokunnasta 85 §, Ha 414; Ahvenanmaan maanhankintaL 16 §, Ha 502; UlkoasiainhallintoA 38 §, Kv 202; UlkomaalaisL 34, 55, 58 ja 60 §, Kv 401; L puolustusvoimista 10 §, Tu 102; A puolustusvoimista 62 §, Tu 103; AsevL 37-38 §, Tu 118; L asevelvolliselle muulta kuin vakinaisen väen palvelusajalta suoritettavasta palkkauksesta 6 §, Tu 129; SiviilipalvelusL 57 §, Tu 130; L Suomen osallistumisesta Yhdistyneiden Kansakuntien ja Euroopan turvallisuus- ja yhteistyökongressin rauhanturvaamistoimintaan 26 §, Tu 139; L eräiden poliisinvirka-apukustannusten korvaamisesta 4 ja 6 §, Tu 507; A rajavartiolaitoksesta 60 §, Tu 205; L joukkoliikenteen tarkastusmaksusta 13 §, Tu 610; Ampuma-aseA 42 §, Tu 604; L Suomen Akatemian 7 §, Op 231; A taiteen edistämisen järjestelystä 21 §, Op 235; Peruskoulul 74 §, Op 101; LukioL 47 §, Op 104; A peruskoulua korvaavasta koulusta ja yksityisestä lukiossa 7 luku, Op 106; YlioppilastutkintoA 25 §, Op 110; L yleisistä kielitutkinnoista 8 §, Op 514; Harjoittelukoulul 22 §, Op 122; L korkeakoulun professorin ja apulaisprofessorin viran täyttämistä 13 §, Op 202; L Helsingin yliopistosta 32 §, Op 207; A Helsingin yliopiston ylioppilaskunnasta ja osakunnista 13 §, Op 210; A ammatillisista aikuiskoulutuskeskuksista 18 §, Op 304; L valtion-

osuutta saavista kansanopistoista 23 §, Op 501; L valtionosuutta saavista liikunnan koulutuskeskuksista 23 §, Op 414; Ilmansuojelul 24 §, Ym 405; Meluntorjuntal 24 §, Ym 407; JateL 66 § 4 mom., Ym 426; A valtion osanotosta eräiden maa- ja vesirakennustöiden kustannuksiin 55 §, Ym 612; A yhdyskuntien vesihuoltotoimenpiteiden avustamisesta 7 §, Ym 707; A uusjakojen tukemisesta 1 ja 17 §, Ym 717; Tiel 105 §, Ym 203; L oljysuojarahastosta 11 §, Ym 422; Araval 39 § 3 mom., Ym 801; L vuokra- asuntolainojen korkotuesta 15 §, Ym 807; L aluksista aiheutuvan vesien pilaantumisen ehkäisemisestä 33 §, Ym 609; A yksityisistä teistä 42 b §, Ym 208; Maaseutuelinkeinol 42 §, Ma 101; Yksityismetsäl 16 §, Ma 602; L kalatalouden kirkotukilainoista 20 §, Ma 724; A lasten päivähoitosta 3 §, So 204; L kehitysvammaisten erityisluomasta 81 ja 82 §, So 206; PäihdehuoltoL 20 §, So 208; L potilain asemasta ja oikeuksista 15 §, So 422; L sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta 34 §, So 712; SosiaalihuoltoL 45, 46 ja 49 §, So 201; L sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 15 §, So 713; Erikoissairaanhoidol 41 §, So 407; L kuolemansyy selvittämisestä 6 §, So 504; Luopumislakel 23 §, El 113; VELakel 23 §, El 124; Kansanedustajain elakel 17 §, El 146; Varallisuusverol 26 §, M 2; TVL 133 §, M 1; Verotusl 90 ja 99 §, 112 § 4 mom. ja 142 § 2 mom., M 18; Ennakkoperintäl 51 §, M 47; PerVL 46 §, M 53; Arvonlisäverol 193 § 3 mom. ja 198 §, M 56; SuidannatteluL 14 §, M 78; Lastensuojelul 37 §, Si 233; YhdistysL 56 §, Si 126; Elaturval 38 §, Si 227; L oikeudesta hankkia maa- ja metsätalousmaata 14 §, Si 622; L ulkomailta asuvien ja ulkomaisten yhteisöjen kiinteistöjenhankintojen valvonnasta 16 §, Si 624; EtuostoL 22 §, Si 625; L kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta 87, 92 ja 93 §, Si 626; L asumisoikeusasunnosta 54 §, Yr 112; SähköL 56 §, Yr 701; L Valtiotakuuskeskuksista 16 a §, Yr 715; L yritysuesta 34 §, Yr 720; TekijänoikeusL 26 §, Yr 401; L ulkomaalaisten yritystoimien seurannasta 13 §, Yr 108; Vartiotoimislakel 26 §, Yr 212; A kirjanpitolautakunnasta 8 §, Yr 304; L tilintarkastusjärjestelmän valvonnasta 8 §, Yr 305; L kilpailunrajoituksista 21 §, Yr 601; L kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termineillä 5:8, Ra 117; L video- ja muiden kuvaohjelmien tarkastamisesta 5, 9 ja 14 §, Vi 105; L ajoneuvojen siirtämisestä ja romuajoneuvojen hävittämisestä 13 §, Vi 230; Väylämaksul 11 §, Vi 309; Valtion virkamiesL 53, 58 ja 59 §, Ty 103; VVirkaehtol 25 §, Ty 202; KVirkachtol 26 §, Ty 206; A työvoima-asiain piiri- ja paikallishallinnosta 24 §, Ty 610; Palkkaturval 8 §, Ty 134; L pienyrityksen vuosilomarahasta 22 §, Ty 321; L maatalousviritäjän lomituspalveluista 40 §, Ty 323; L maksuttomasta oikeudenkäynnistä 26 §, Pr 301; L valtion varoista maksettavista todistelukustannuksista 14 §, Pr 307; A konkurssipesien hallinnon valvonnasta 9 §, Pr 511.

Valituskieltoja on myös maatalouden avustus- ja tukitoimenpiteitä sekä hinnanalennuskorvauksia koskevissa valtioneuvoston päätöksissä. Verolakien säännöksissä on kielletty valittamasta vapautusta verosta ja veron suorittamisen lykkäystä koskevista päätöksistä.

Valitusluvasta ks. esim. EVAalil 21 §, Va 203; KunVaalil 16 §, Ha 309; Verotusl 96, M 18; Ennakkoperintäl 53 §, M 47; L työnantajan sosiaaliturvamaksusta 17 §, M 51; Arvonlisäverol 198 §, M 56; Tullil 40 §, M 63; SosiaalihuoltoL 49 § 2 mom., So 201; L vammalaisten perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista 19 §, So 214; Vesil 17: 4, Ym 601; L työsuojelun valvonnasta ja muutoksenhausta työsuojelunaloissa 18 §, Ty 411.

Isooikaisuusta ja oikaisuvaatimuksesta ks. esim. EVAalil 17 §, Va 203; L eduskunnan virkamiehistä 43-46 §, Va 206; HallintomenetelyL 26 ja 27 §, Yh 101; HPurkuL 12 ja 13 §, Yh 202; Kuntal 11 luku, Ha 301; L kuntajaosta 50 §, Ha 306; KunVaalil 12 ja 36 §, Ha 309; Kuntien valtionosuusL 25 §, Ha 315; Kirkkol 24:4, Ha 403; Kotikuntal 16 §, Ha 203; A saamelaisvaltuuskunnasta 15 ja 16 §, Ha 602; OpintokeskusL 19 §, Op 505; Opintotukil 30 §, Op 601; Araval 39 §, Ym 801; Lihahygienial 44 §, Ma 202; KEL 74 § 2 mom., So 101; SairausrakuutusL 56 §, So 111; L sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta 33 §, So 712; Sotilasavustel 21 §, So 121; KunEläkel 10 §, El 140; Kansanedustajain elakel 17 §, El 146; VerotusL 82, 82a ja 137 §, M 18; Arvonlisäverol 191 ja 192 §, M 56; L Autorekisterikeskuksesta 3 §, Vi 232; Valtion virkamiesL 52 ja 53 §, Ty 103.

Kun laissa säädettiin, että OikM:n päätökseen, jolla on suostuttu muussa pohjoismaassa tuomittu rangaistuksen täytäntöönpanoon Suomessa, oli liitettävä valitusosoitus, valitusoikeus perustui HVall:n säännöksiin, KHO 1965 II 13 ja 1968 II 192.

Valitus KTM:n päätöksestä, jolla KTM oli hyväksynyt KHON Hallituksen ratkaistavaksi siirtämän, kulkukauppapalupa koskevan valituksen, hylättiin 4 §:n 1 momentin nojalla, KHO 1960 I 11.

Kunnan jäsenellä, joka on valittanut SisM:lle asemakavaan hyväksymistä koskevasta kaupunginvaltuuston alistetusta päätöksestä, on oikeus SisM:n hylättyä hänen valituksensa valittua SisM:n päätöksestä KHO:lle, KHO 2.5.1967 taltio 2593.

Kun lääninhallituksen päätökseen, joka koski ampuma-aseen hallussapitoon annetun luvan peruuttamista, ei saanut hakea muutosta, ei valitusta tutkittu silloinkaan, kun lääninhallitus oli jättänyt valituksen tutkimatta, KHO 1951 II 771.

Lääninhallitus rankaisi alaistiaan virkamiehistä laakintöhalli-

tuksesta annetun asetuksen nojalla varoituksella, mihin päätökseen saatiin hakea valittamalla muutosta. Asian ollessa vireillä KHO:ssa säädettiin asetuksella, ettei lääkintöhallituksen päätökseen, jolla virkamiehelle on annettu varoitus, saanut hakea muutosta valittamalla. KHO tuki valituksen. KHO 1972 II 16. Vrt. KHO 1958 II 100 ja KKO 1976 II 81.

Vuoden 1983 ulkomaalaislailla säädetty valitusoikeus ei ulottunut hailla kumotun vuoden 1958 ulkomaalaisasetuksen nojalla annettuun maasta karkottamista koskevaan päätökseen, josta asetuksen mukaan ei saanut valittaa. KHO 1984 II 45.

Kun liikenneministeriön hylättyä hakemuksen saada harjoittaa tavaraliikennettä oli tullut voimaan laki luvanvaraisesta tavaraliikenteestä tiellä, jossa laissa oli uudet säännökset liikenneluvan myöntämisestä, ministeriön päätös kumottiin ja asia palautettiin liikenneministeriölle. KHO 1991 A 93.

Kenellä on valitusoikeus

Valitusoikeudesta verotusasioissa ks. VerotusL 91 §:n M 18 kohdalla olevia oikeustapauksia ja valitusoikeudesta kunnallisasioissa ks. Kuntal. 92 §, Ha 301 kohdalla olevia oikeustapauksia. Huomaa myös ProkurL 2 §, Yr 117; RakennusL 138 §, Ym 201; KunVaaliL 12 ja 17 §, Ha 309; HallintomenettelyL 16 ja 13 §, Yh 101.

Henkivakuutusosakeyhtiön toimiluvan peruuttamista, selvitysmiehen määräämistä, varoituksen antamista yhtiölle ja yhtiön osittaisista toimenpideliiketoista koskevat päätökset eivät koskeneet sille tavoin yhtiön toimitusjohtajan yksityistä etua tai oikeutta, että hän olisi voinut hakea niihin valittamalla muutosta. KHO 1994 A 40.

Valitusoikeutta ei ollut isällä asiassa, joka koski lapsen huoltoa ja kasvatusta, kun lapsen huolto oli avioero päätöksellä uskottu äidille. KHO 1958 II 133 ja II 109.

Kouluhallituksen päätöksestä, jolla oli hylätty kunnan hakemus palkkion maksamisesta opettajan sijaisista varten, ei sijainen saanut valittaa, koska päätöksellä ei ollut ratkaistu hänen oikeuttaan saada palkkio kunnalta. KHO 1950 II 209.

Apteekkarin sai valittaa päätöksestä, jolla lääkintöhallitus oli hylännyt apteekkarin hakemuksen farmasianoppilain hyväksymisestä oppilaaksi hänen apteekkiinsä. KHO 1954 II 546.

Kunnalla oli oikeus valittaa lääninhallituksen päätöksestä, jolla ajonopeutta oli paikallisten olosuhteiden vaatimuksesta rajoitettu maantiellä. Sanottu ajonopeuden rajoittaminen riippui lääninhallituksen vapaasta harkinnasta, minkä vuoksi valitus siirrettiin Hallituksen ratkaistavaksi. KHO 1963 A 19, Lm 1964 s. 116.

Kunnalla oli oikeus valittaa alueen kautta kulkevaa linjaliiikennelupaa koskevasta liikenneministeriön päätöksestä. KHO 1980 II 106.

Maistraatin myönnettyä kaupungille luvan harjoittaa linjaliiikennettä linjalla, jolla yhtiö oli aikaisemmin harjoittanut liikennettä, ja hylättyä yhtiön hakemuksen linjaliiikenneluvan uudistamisesta, yhtiöllä oli oikeus valittaa kaupungille annettusta luvasta. KHO 1963 A I 15 (täysist.).

Ammattilautailijain yhdistyksellä ei ollut oikeutta valittaa maistraatin päätöksestä, joka koski aluelupien enimmäismäärää kaupungissa. KHO 1957 II 476.

Liikenneministeriön liikennealuejakoa koskevasta päätöksestä oli alueen tilausliikenteen harjoittajilla valitusoikeus. KHO 1980 II 105.

Kunnanhallituksella ei ollut asianosaisen oikeutta valittaa posti- ja lennätinhallituksen päätöksestä, jossa oli katsottu, ettei kunnanhallituksen tekemä esitys postin kotiinkannon järjestämiseksi antanut aiheita muuttaa posti- ja lennätinhallituksen aikaisempaa päätöstä. KHO 1967 II 191.

Kullakin hakijalla oli oikeus valittaa vain oman hakemuksensa osalta valtioneuvoston päätöksestä, jolla oli ratkaistu samalla kertaa hakemukset korvauksen saamisesta talousarvioon otetusta harkinnanvaraisesta määrärahasista. Korvauksien valmistelussa hakijalla oli asianosaisasema vain oman hakemuksensa käsittelyssä. KHO 14.8.1995 taltio 3045.

Kunnan tielautakunnalla ei ollut oikeutta valittamalla hakea muutosta yksityisen tien valtionavustusta koskevaan lääninhallituksen päätökseen. KHO 1980 II 113. Ks. myös KHO 1980 II 53.

Paikkakunnalla toimiva kauppias ei saanut valittaa lääninhallituksen päätöksestä, jolla oli myönnetty lupa elintarvikkeiden kauppaan myymäläautosta. KHO 1958 II 124. Ei myös kukaan elinkeinoluovasta romu- ja lunppuvaraston pitämiseen naapurit ja varastoalueen läheisyydessä sijaitsevien kiinteistöjen omistajat. KHO 1981 II 103. Eikä kunnassa kiinteää kauppaan pitävät kauppias kiertomyyntäläkauppapalvelusta. KHO 30.12.1983 taltio 5916. Kaupungilla ei ollut valitusoikeutta palovaroitettujen kiertokauppapalvelusta autoja käytäen koko maan alueella. KHO 1987 A 74.

Ilmiannon asiassa tehnyt valokuvastarvikkeikauppiaiden edunvalvontajärjestö ei saanut valittaa päätöksestä, jolla oli katsottu, että valokuvien kehityksen välitystoiminta ei ollut kioskikauppa-toiminnan vastaista. KHO 1983 II 153.

Kaupungin apteekkien hallitsijalla oli oikeus valittaa lääkintöhallituksen päätöksestä, jolla Helsingin yliopistolle oli myönnetty lupa pitää apteekkiinsä lääkevarastoa sanotussa kaupungissa. KHO

1965 I 4 (täysist.), Lm 1966 s. 112. Vrt. KHO 1979 II 108.

Tientekokustannusten perimistä koskevasta asutushallituksen päätöksestä oli valitusoikeus myös sillä, joka tiettyön loppuunsaattamisen ja päätöksen antamisen välisenä aikana oli ostanut ko. kustannusten valtiolle maksamisesta panttina olevan tilan. KHO 1962 II 546.

Vankilavirkailijain yhdistyksellä ei ollut oikeutta valittaa oikeusministeriön päätöksestä, joka koski vankilan vuokra-asunnon luovuttamista työmasterille. KHO 1956 II 499.

Turun Taksa-autot r.y. ei voinut valittaa lääninhallituksen päätöksestä, jolla oli vahvistettu Radio Taxi Puhelinosuuskunta i.l. nimisen osuuskunnan säännöt. KHO 1954 II 27.

Lääninhallituksen päätös kalastuskunnan sääntöjen tarkastamisesta ei koskenut kalastuskunnan osakkaan etua ja oikeutta sillä tavalla, että hänellä olisi asiassa valitusoikeus. KHO 1979 II 162.

Lääninhallituksen päätös moottoriajoneuvoilla jäällä ajamisen kieltämisestä ei rajoittanut metsästyseuran ym. valittajina olevien yhdistysten mahdollisuuksia toimia tarkoitustensa mukaisesti. Yhdistyksillä ei ollut oikeutta hakea päätökseen muutosta. KHO 1981 II 70.

Valtioneuvoston päätöksestä, jolla kunnan kielellistä jaotusta oli muutettu, oli valitusoikeus kunnanvaltuustolla muttei kunnan asukkailla. KHO 1954 II 269-270.

Lähialueen asukkailla, joiden terveydelle torjunta-aineen levittämisestä ilma-alueesta saattoi aiheutua vaaraa, oli oikeus valittaa torjunta-ainelautakunnan päätöksestä, jolla torjunta-aine oli hyväksytty käytettäväksi rajatulle alueelle. KHO 1984 II 138.

Kunnallista aluesiirtoa koskevasta VN:n päätöksestä saivat siirron alaisiksi joutuneiden maiden omistajat valittaa. KHO 1937 II 289 (ään. 4-1).

Luonnonsuojelun alueen muodostamista koskevasta lääninhallituksen päätöksestä oli kunnalla, jonka alueelle suojelun alue oli muodostettu, ja jota luonnonsuojelulain mukaan oli ollut asiassa kuultava, valitusoikeus. KHO 1959 II 173.

Ylioppilaskunnan jäsenellä ei ollut oikeutta valittaa opetusministeriön päätöksestä, jolla ylioppilaskunnan säännöt oli jätetty vahvistamatta. KHO 1979 II 125.

Tietosuojalautakunnan henkilörekisterilain 37 §:n nojalla työvoimatoimistoille myöntämä poikkeuslupa saada tietoja eräiden korkeakoulujen rekistereistä ei koskenut sillä tavoin välittömästi rekisteröityjen taikka asianomaisten korkeakoulujen ylioppilaskuntien oikeutta, että näillä olisi oikeus hakea muutosta poikkeuslupapäätökseen. KHO 7.3.1995 taltio 637.

Rakennuslautakunnalla ei ollut valitusoikeutta lääninoikeuden päätöksestä, jolla oli kumottu rakennuslautakunnan ensi asteena antama päätös velvoittaa mainostaulun poistamiseen. KHO 1989 A 68.

Terveydenhoitolautakunnan valitus lääninhallituksen päätöksestä, jolla lautakunnan päätös oli kumottu, tutkittiin. KHO 1967 II 63. Ks. myös KHO 1973 II 101 ja 1984 II 95 ja ratkaisut KansanterveysL 47 §:n So 401, kohdalla.

Terveyslautakunnan valvontaosastoilla ei ollut oikeutta valittaa lääninhallituksen päätöksestä, jolla oli myönnetty majoitus- ja ravitsemislukkeista annetun asetuksen edellyttämä lupa kahvilaliikkeen harjoittamiseen. KHO 1980 II 90.

Sosiaalilautakunnalla oli valitusoikeus lääninoikeuden päätöksestä lapsen huostaannottoa koskevassa alustusasiassa. KHO 1986 II 119.

Nuorisolautakunnalla ei ollut oikeutta valittaa lääninoikeuden päätöksestä asiakirjan julkisuutta koskevassa asiassa, jossa lautakunta oli antanut ensi asteen päätöksen. KHO 1986 II 3. Samoin sosiaalilautakunnan osalta. KHO 1988 A 5.

Henkilöllä, joka ei ollut valittanut henkilökirjoituksestaan lääninhallitukselle, ei ollut oikeutta hakea muutosta lääninoikeuden päätökseen, jolla kunnanhallituksen valitus sanotusta henkilökirjoituksesta oli hylätty. KHO 1968 II 71.

Lääninhallituksen päätöksestä, jolla toimenhaltija oli tuomittu kurinpidolliseen rangaistukseen, ei asianomistaja voinut valittaa. KHO 1950 II 488 ja 1958 II 185.

Ilmiantajalla ei ollut oikeutta valittaa KHO:een toimenhaltijan kurinpidon rangaistusta koskevasta lääninhallituksen päätöksestä. KHO 1952 II 144. Samoin KHO 1948 I 5 ja 1954 II 196.

Työsuojeluvaltuutetulla ei ole puhevaltaa toista henkilöä koskevassa kurinpitotoimissa. KHO 1980 II 121.

Työsuojeluvaltuutetulla oli oikeus valittaa työsuojeluhallituksen päätöksestä, jolla oli myönnetty osittainen vapautus työtuntijärjestelmän laatimisesta. Sen sijaan pääluottamismiehellä ei ollut valitusoikeutta. KHO 1990 A 94.

Kun verovelvollinen ei ollut Suomesta tapahtuneen poissaolon vuoksi voinut hoitaa verotusta koskevia asioitaan itäällä, hänen äidillään KK 18 luvun 10 §:n nojalla oli ollut oikeus valittaa verotuksesta. KHO 1970 II 580.

Huoltoaseman omistajan valittaessa tie- ja vesirakennushallituksen liittymissuunnitelmapäätöksestä öljy-yhtiöllä, joka ei omistanut eikä hallinnut huoltoasemakiinteistöä, oli oikeus estiin-

tyä sivuvälilinjana. KHO 1979 II 144. Samoin maanomistajaksi tulleella henkilöllä, joka ei ollut valittanut määräajassa lääninhallituksen Tiel. 50 §:n 2 mom:ssa tarkoitettua yksityisten teiden järjestelysuunnitelmapäätöksestä. KHO 1980 II 119. Samoin vientitakuun ottajalla siirronsaajan korvausasiassa. KHO 1981 II 102.

Valtion viranomaisen valitusoikeus

Tie- ja vesirakennushallituksella oli oikeus valittaa lääninhallituksen päätöksestä, jolla muodostettuun luonnonsuojelualueeseen oli sisällytetty osa suunnitellusta teialueesta. KHO 1981 I 1. Tie- ja vesirakennushallituksella oli oikeus valittaa lääninhallituksen päätöksestä, jolla kunnalle oli myönnetty poikkeuslupa ulkomainostaulujen sijoittamiseen. KHO 1989 A 75.

Tie- ja vesirakennushallituksella oli oikeus valittaa lääninhallituksen rakennussuojeluasiansa antamasta väliaikaisesta toimenpitekiellosta, kun maantien parantamiseksi laadituissa tiesuunnitelmaluonnoksissa kevyen liikenteen väylien rakentamista varten tarvittava alue ulotui lääninhallituksen päätöksellä väliaikaiseen toimenpitekieltoon asetettun puiston alueelle. KHO 1987 A 58.

Kun kaupungin satamalaitos oli pannut yhtiön maksettavaksi tuuliaakia ja liikennemaksua, tullilaitoksella ei ollut valitusoikeutta. KHO 1954 II 834.

Poliisilaitoksella ei ollut valitusoikeutta lääninoikeuden päätöksestä, jolla poliisilaitoksen ajokorttiasiansa antama päätös oli kumottu. Valitusoikeus oli lääninasiamiehellä. KHO 1977 II 103.

Aputaispalopäälliköllä ei ollut virkansa puolesta valitusoikeutta maistraatin päätöksestä, joka koski laivaveistämön rakennuslupaa. KHO 1952 II 65.

Lääninhallituksen muutettua sille tehdystä valituksesta alemman viranomaisen päätöstä tai kumottua sen, KHO ei tutkimut tämän alemman viranomaisen tekemää valitusta: maistraatti, KHO 1953 II 98; nimismies, KHO 1956 II 477; poliisilaitos, KHO 1956 II 721 ja 1986 II 53.

Yleisen sairaalan talousjohtajalla ei ollut valitusoikeutta sairaalan tarjoilijan toimeensa jämistä koskevassa asiassa. KHO 1955 II 289.

5 §. Valitus valtioneuvoston ja ministeriön sekä ylempään hallintoviranomaisen päätöksestä tehdään korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jollei valitus erityisen säännöksen perusteella ole menevä ministeriöön, virkaylioikeuteen, yliopiston kanslerille tai muulle viranomaiselle.

Ylempään hallintoviranomaisen päätöksestä virkanimitysasiassa valitetaan valtioneuvostoon. Tällaiseksi katsotaan asia, joka koskee virkachdotusta taikka virkaan tai toimeen nimittämistä.

Vrt. 8 § 3 mom. ja 9b § 2 mom.; KHOL 4 §, Yh 205; Valtion virkamiesL 53 ja 59 §, Ty 103, ja vm §:n kohdalla oleva L muutoksenhausta tuomioistuimen virkaa haettaessa 10.11.1989/975; LääninhallitusA 9 §, Ha 104.

Korkeakoulun laitoseuvoston päätös lehtorin viran täyttämiseen kuuluvan koeluennon aiheesta koski nimitysasiaa. KHO 1982 II 107.

6 §. Alemman hallintoviranomaisen päätöksestä tehdään valitus, jollei laissa tai asetuksessa ole toisin säädetty, sille ylempälle hallintoviranomaiselle, jonka alainen päätöksen tehnyt viranomais on.

Ahvenanmaan osalta ks. viite 2 §:n kohdalla.

Valitusta väkijoumayhtiön toimenpiteistä ei voitu tehdä suoraan KHO:een. KHO 1955 II 766.

7 §. Alistettavissa asioissa tehdään valitus samalle viranomaiselle, jonka tutkittavaksi tai tarkastettavaksi päätös on alistettava.

Valituskirjelmässä tehty vaatimus saadaan käsitellä ja ratkaista valitusasiana vasta kun päätös on alistettu valitusviranomaiselle. KHO 1947 II 116.

7a § on kumottu L:lla 2.8.1994/691

Valitusaika

8 §. Valitus päätöksestä on tehtävä, mikäli muuta valitusaikaa ei ole säädetty, kolmenkymmenen päivän kuluessa siitä päivästä, jona valittaja on saanut tiedon päätöksestä, sitä päivää lukuun ottamatta.

2 momentin on kumonnut HTiedL 31 §, Yh 103.

Jos valitusaika on säädetty jossakin tapauksessa luettavaksi muutoin erityisesti määrätystä ajankohdasta,

noudatettakoon sitä. Virkanimitysasioissa luetaan valitusaika päätöksen tekemisestä.

Ks. HTiedL, Yh 103; 11a § ja 12 § 4 mom.; Kuull., Va 408; Kuntal. 93 - 97 §, Ha 301.

Tiedoksisaantipäivää koskevasta oletuksesta ks. esim. HTiedL 22 §, Yh 103; AsiakLähL 4 §, Yh 105; KunEläkel 8 § 3 mom., EI 140.

Valitusaika saadokkokoelmassa julkaistun valtioneuvoston päätöksen osalta alkoi saadokkokoelman asianomaisen numeron julkaisupäivästä. KHO 1984 II 621.

Valitusaika poliisiviranomaisen päätöksestä oli 30.4.1948 annetun autoasetuksen 60 §:n mukaan 15 päivää Sanouu valitusai-ka on 4.10.1957 annetun. 1.12.1957 voimaan tulleen moottoriajoneuvoasetuksen 87 §:n mukaan 30 päivää. Kun poliisilaitoksen 4.11.1957 antamasta ajokortin peruuttamista koskevasta päätöksestä 15 päivän mukainen valitusaika meni umpeen 19.11.1957, oli lääninhallitukselle 23.11.1957 saapunut valitus jätettävä myöhään tehtynä tutkimatta, vaikka asia käsiteltiin lääninhallituksessa moottoriajoneuvoasetuksen voimassa ollessa eli 17.12.1957 KHO 1958 II 114. Vrt. KHO 1972 II 16 4 §:n kohdalla.

Kun päätös, johon haettiin muutosta, ei ollut annettu tiedoksi valittajalle, valitusajan katsottiin alkavan siitä päivästä, jolloin valittaja oli tehnyt valituksen KHO:lle. Valitusajan päätyttyä valituksen peruuttanut ei voinut tuota ilmoitustaan peruuttaa. KHO 1970 II 116.

Valituksen tekeminen

9 §. (16.12.1966/659) Valitus on tehtävä kirjallisesti, jollei erityisessä tapauksessa suullinen valitus ole sallittu.

L 16.12.1966/659 tuli voimaan 1.1.1967 ja sen säännökset eivät, mikäli 1 §:n 3 momentin ja 11 §:n 2 momentin säännöksistä ei muuta johdu, vaikuta muutosta siihen, mitä muussa laissa tai asetuksessa on säädetty valituksen tekemisestä.

Vrt. Hallintomenettelyl. 7 §, Yh 101.

Valitus katsottiin tehdyksi kirjallisesti valitusajan kuluessa, kun lääninoikeuteen oli toimitettu rakennuslautakunnan pöytäkirjan jäljennös ja jäljennös yhtiökokouksen pöytäkirjasta, jonka mukaan yhtiö oli päättänyt valittaa rakennuslautakunnan päätöksestä. KHO 1989 A 70.

9a §. (16.12.1966/659) Valituskirjassa, joka on osoitettava valitusviranomaiselle, on ilmoitettava:

1) valittajan nimi;

2) päätös, johon haetaan muutosta;

3) mitkä osin päätöksestä valitetaan ja muutos, jota siihen vaaditaan tehtäväksi; sekä

4) vaatimuksen perusteet, jolleivät ne ilmene siitä, mitä valittaja aikaisemmin on asiassa esittänyt.

Valituskirja on valittajan tai laatijan omakätisesti allekirjoitettava. Siinä on mainittava valittajan ja, jos valittaja ei ole allekirjoittajana, myös allekirjoittajan ammatti, asuinkunta ja postiosoite.

Ks. 11 ja 11a §.

9b §. (16.12.1966/659) Valituskirjaan on liitettävä päätös, josta valitetaan, alkuperäisenä tai viran puolesta oikeaksi todistettuna jäljennöksenä sekä todistus siitä, minä päivänä tiedoksisaanti on tapahtunut, tai, jos valitusaika on luettava muutoin erityisesti määrätystä ajankohdasta, selvitys tästä.

Mitä 1 momentissa on säädetty valituskirjan liitteistä, ei ole sovellettava virkanimitysasiassa tehtyyn valitukseen eikä muulloinkaan, milloin erityissäännöksestä tai erityisestä syystä niin johtuu.

Valituskirjan mukaan tulee olla myös todisteet, joihin valittaja haluaa nojautua ja joita ei ole esitetty aikaisemmin.

Ks. 11 ja 11a §; HTiedL 6 luku ja 29 §, Yh 103; HTiedA 4 ja 6 §, Yh 104.

Ks. KHO 1972 II 22 11a §:n kohdalla.

10 §. (16.12.1966/659) Valituskirja on valittajan tai hänen valtuuttamansa asiamiehen annettava valitusajan kuluessa valitusviranomaiselle.

Mikäli erikseen niin on säädetty, saadaan valituskirja, sen toimittamiseksi valitusviranomaiselle, antaa muullekin viranomaiselle, ja katsotaan valitus tehdyksi silloin, kun se on annettu viimeksi mainitulle viranomaiselle. Samoin vaikutuksin voi henkilö, jota säilytetään vankilassa tai muussa suljetussa laitoksessa, antaa valituskirjansa laitoksen johtajalle, jonka on toimitettava se edelleen asianomaiselle viranomaiselle.

Valituskirja saadaan valitusajan kuluessa toimittava viranomaiselle myös postitse tai lähetin välityksellä, sillä tavoin kuin siitä on erikseen säädetty.

Ks. 12 §; AsiakLähL, Yh 105; ProkuraL 2 §, Yr 117; Vrt. HallintomenettelyL 8 §, Yh 101; L sähköisen viestinnän ja automaattisten tietojenkäsittelyn käytämisestä yleisissä tuomioistuimissa, Pr 205.

Kun HValL:n mukaan valituskirja on valitusajan kuluessa annettava valitusviranomaiselle, ei valitusta voida jättää tutkimatta sillä perusteella, että myöhemmin säädettyssä PäihdL 31 § 1 mom:ssa on lausuttu, että valituskirja on annettava muulle viranomaiselle. KHO 1966 I 2 (täysist.). Ks. myös KKO 1979 II 49 Vesil 17: 1, Ym 601, kohdalla.

Kaupunginviskaalilla virallisena syyttäjänä ei ollut oikeutta lähettää valituskirjaansa KHO:lle postitse. KHO 1958 II 26.

Virkamieslakon vuoksi valitusajan jälkeen KHO:een saapunut valitus tutkittiin. KHO 1986 II 131.

Telefax-laitteen välityksellä ympäristöministeriölle valitusajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä saapunut valitus, jota valitusajan umpeenkulumisen jälkeen oli täydennetty alkuperäisellä valituksella ja valituksenalaisella päätöksellä, katsottiin näin täydennettynä valitusajan kuluessa tehdyksi. KHO 1992 A 20 ja 19. D 1992, s. 436-443.

11 §. (16.12.1966/659) Jollei valitusajan kuluessa tehdyssä valituksessa ole ilmoitettu 9a §:n 1 momentissa tarkoitettuja seikkoja tai jollei valituskirjaa ole sanotun pykälän 2 momentissa säädettyllä tavalla allekirjoitettu tai jos valituskirjaan ei ole liitetty, milloin liittäminen on tarpeen, 9b §:n 1 momentissa tarkoitettua päätöstä taikka todistusta tiedoksisaantipäivästä tai selvitystä valitusajan muusta alkamisesta, on valitusviranomaisen varattava valittajalle tilaisuus hänelle asetetussa kohtuullisessa määräajassa poistaa puutteellisuus, jollei sitä katsota niin vähäiseksi, ettei sen poistaminen ole tarpeen.

Samana menettelyä on soveltuvin osin noudatettava, milloin valitusta ei ole tehty 1 momentissa mainittua säännöstä vastaavan muussa laissa tai asetuksessa olevan säännöksen mukaisesti.

Milloin viranomaisen laiminlyönnistä on johtunut, ettei todistusta tiedoksisaantipäivästä tai selvitystä valitusajan muusta alkamisesta ole voitu liittää valituskirjaan, on selvitys ajankohdasta, josta valitusaika on luettava, hankittava virkateitse.

HValL 11 §:ssä tarkoitettua täydennysmenettelyä oli sovellettava vesiasioihin. KHO 1973 II 121.

Valittaja toimitti kehoituksen jälkeen valituksenalaisen päätöksen kahden yksityisen henkilön oikeaksi todistamana jäljennöksenä. Lääninoikeus jätti valituksen tutkimatta. KHO katsoi, että valittajalle tuli valituksen täydentämistä koskevaa kehoitusta tarpeellisuus määrin selvittää varata uudelleen tilaisuus toimittaa alkuperäinen tai viran puolesta oikeaksi todistettu jäljennös päätöksestä. KHO 1979 II 90. Samoin KHO 1979 II 29.

Kun henkilö oli erehtynyt hänen valituksensa täydentämistä koskeneen lääninoikeuden kehoituksen merkityksestä ja hän oli liittännyt KHO:een toimittamaansa valituskirjaan lääninoikeuden täydennyskehoituksessa pyydetyn valituksenalaisen päätöksen alkuperäisenä, lääninoikeuden päätös valituksen tutkimatta jättämisestä kumottiin. KHO 1979 II 88.

11a §. (16.12.1966/659) Valitus, jota ei ole tehty ajoissa, on jätettävä tutkimatta. Laki on sama, jos valitus on niin vaillinaisen, ettei se kelpaa asian käsittelyn perustaksi, eikä valittaja, vaikkakaan hänelle on 11 §:n mukaisesti varattu siihen tilaisuus, ole poistanut puutteellisuutta, niin myös, milloin muu seikka on valituksen tutkimisen esteenä.

Kaupunginhallituksen katsottiin HTiedl. 9 §:n ja 22 §:n 2 mom. säännösten nojalla saaneen tiedon kouluhallituksen päätöksestä, joka virkakirjeellä oli lähetetty kaupunginhallitukselle, virkakirjeen saapumispäivänä. Kun kaupunginhallitus kehoituksesta huolimatta ei selvittänyt virkakirjeen saapumispäivää, jätettiin valitus HValL 9b §:n 1 mom., 11 ja 11a §:n nojalla tutkimatta. KHO 1968 II 105.

Vaikka valittaja, joka oli peruuttanut valituksensa, valitusajan jälkeen pyysi, että peruutus jätettäisiin huomioon ottamatta, valitus jätettiin tutkimatta. KHO 1960 II 550.

Se seikka, että valituskirja oli toimitettu sosiaalilautakunnalle, vaikka se olisi ollut toimitettava KHO:lle, ei ollut valituksen tutkimisen esteenä, kun valituskirja oli saapunut KHO:een ennen valitusajan päättymistä. KHO 1971 I 2 (täysist.). Toisin aiemmin esim. KHO 1955 I 30 (täysist.) ja 1969 II 212.

Valitus jätettiin tutkimatta, kun valituskirja, sen jälkeen kun KHO:lle aikaisemmin toimitettu valituskirja oli palautettu valittajalle leimamerkkien puuttumisen vuoksi, oli postin välitystä käytämättä pudotettu KHO:n kirjeluokusta. KHO 12.8.1969 taltio 4047.

Lääninoikeudelle tehtyyn valitukseen oli liitetty terveydenhoitolautakunnan pöytäkirjasta ote, joka sisälsi terveydenhoitolautakunnan asiassa antaman päätöksen, mutta ei pöytäkirjaan asiaa käsitellessä otettuja liitteitä. Saadakseen valituksensa tutkituksi valittaja ei ollut velvollinen liittämään valituksensa uutta, mainitut asiakirjat sisältävää otetta. KHO 1972 II 22.

Valittajan kuoltua

- kunnallisvalitus tutkittiin ja annettiin asiallinen ratkaisu, KHO 1975 II 22; samoin poistettavaksi määrätyn rakennuksen omistajan tekemä valitus, KHO 1949 II 212;

- työlaitoksen määräämistä koskevassa asiassa lausunnon antaminen raukesi, KHO 1975 II 116; samoin liikenneluvan peruuttamista koskevassa asiassa, KHO 1975 II 109.

Kun lunastusluvan saanut kaupunginhallitus oli ilmoittanut kaupungin ja maanomistajan välisen sopimuksen perusteella kaupungin luopuneen lunastuksesta ja lunastus siis oli rauennut, jätettiin maanomistajan valtioneuvoston lunastuslupapäätöksestä tekemä valitus oikeussuojan tarpeen puuttumisen vuoksi tutkimatta. KHO 1990 A 77.

Ks. myös oikeustapauksia 3 ja 4 §:n kohdalla.

Yksilöidyn vaatimuksen tutkiminen:

Vasta KHO:ssa tehtyä vaatimusta ei otettu tutkittavaksi. KHO 1958 II 62, 172 ja 305 sekä 1975 II 43.

Kun valtion puolesta ei ollut valitettu liikevaihtoverokonttorille tai tarkastuslautakunnalle, ei valtion valitusta KHO:lle tutkittu, jos verotusta ei ollut muutettu, KHO 1955 II 446, 1958 II 265; mikäli verotusta oli muutettu, valittaja sai vain muutoksen osalta, KHO 1955 II 641.

Kun valituskirjassa oli vaadittu ainoastaan verovelvollista kohdanneen kaksinkertaisen liikevaihtoverotuksen kumoamista, liikevaihtoverokonttorin ei olisi pitänyt kumota verotusta sillä perusteella, että se katsoi myynnin kokonaan verosta vapaaksi. KHO 1967 II 687.

Kun KHO:ssa oli vaadittu verotuksen oikaisemista toisella perusteella kuin tarkastuslautakunnassa, valitusta ei tutkittu. KHO 1949 II 453.

Vasta KHO:ssa tehty toissijaisen satunnaisen myyntivoiton vähennyksiä koskeva vaatimus tutkittiin. KHO 1967 II 596.

Lääninoikeus ei voinut, samalla kun se alensi satunnaisen myyntivoiton valituksessa vaadittuun määrään, selittää ilman valituksessa esitettyä vaatimusta verovelvollisen tuloksi myyntivoitosta vain puolet sillä perusteella, että myyntivoitto oli muodostunut verovelvollisen yhdessä vaimonsa kanssa omistaman kiinteistön myynnistä. KHO 14.5.1980 taltio 2519.

Vaikka vaatimus satunnaisen myyntivoiton verotuksen poistamisesta kokonaan esitettiin vasta KHO:ssa, kysymyksessä ei ollut kielletty kanteenmuutos, koska se johtui oikeudenkäynnin aikana tapahtuneesta olosuhteiden muutoksesta (OK 14:2). KHO 1980 II 574.

Valtionasiamies, joka valituksessaan vaatii ilmoittamatta jääneenä palkkatulona tuloon lisättäväksi arvion mukaisen määrän, ei voinut valitusajan jälkeen vaatia verovelvollisen tuloon lisättäväksi valituksessa vaatimaansa korkeampaa, verovelvollisen vastineessaan ilmoittamaa tulon määrää. KHO 21.6.1994 taltio 2914 (ään. 3-2).

Kunnallisvalituksessa ei voitu tutkia valitusperustelua, joka oli esitetty valitusajan umpeenkuluttua annettussa vastaselityksessä. KHO 1963 A I 14 (täysist.). Ks. myös KHO 1980 II 19.

Lääninoikeus oli jättänyt tutkimatta valituksen katsoen aikaisemmin antamallaan päätöksellä jo ratkaissensa asian. Kun jälkimmäinen valitus oli tehty uudella perusteella, lääninoikeuden ei olisi pitänyt jättää valitusta tutkimatta. KHO 1972 II 567. Samoin KHO 19.4.1990 taltio 1311.

Valitusosoitus

12 §. Päätökseen, johon saadaan hakea muutosta, on liitettävä valitusosoitus. Valtionneuvoston ja sen ministeriöiden päätöksiin on liitettävä valitusosoitus ainoastaan silloin kun niin on erikseen säädetty. Valitusosoituksessa on mainittava valitusviranomainen ja, jos valituksen saa toimittaa muullekin viranomaiselle, mikä tämä on, sekä valitusaika ja mitä valituskirjaan 9b §:n 1 momentin mukaisesti on liitettävä. (16.12.1966/659)

Milloin päätös on annettu suullisesti, on viranomaisen, säädetyn valitusajan kuluessa tehdystä pyynnöstä, annettava asianosaiselle päätös kirjallisena ja siihen liitettävä valitusosoitus.

Jos päätökseen liitetty valitusosoitus on olennaiselta osalta vaillinaisen, on viranomaisen, säädetyn valitusajan kuluessa tehdystä pyynnöstä, annettava uusi, täydellinen valitusosoitus.

Jos viranomainen on laiminlyönyt valitusosoituksen liittämisen päätökseen, on valitusosoitus asianosaisen pyynnöstä annettava 8 §:ssä mainitun valitusajan päätyttyäkin.

Valitusaika on 2, 3 ja 4 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa luettava siitä päivästä, jolloin valitusosoitus on tullut valittajan tietoon.

Jos asiassa on tarpeen valituslupa, valitusosoituksessa on mainittava siitä sekä valituslupaa koskeva lainkohta ja perusteet, joilla valituslupa voidaan myöntää. (2.8.1994/691)

Päätökseen, johon ei saa hakea muutosta valittamalla, on liitettävä tästä ilmoitus ja samalla mainittava, mihin lain tai asetuksen kohtaan kiello perustuu. (2.8.1994/691)

Ks. soveltamissäännös 13 a §:n kohdalla.

Kun lääninhallituksen päätös ei sisältänyt sellaista ratkaisua, johon voitiin KHO:ssa hakea muutosta, KHO poisti valitusosoituksen ja jätti valituksen tutkimatta. KHO 1953 II 384.

Kouluhallituksen hylättyä kunnan pyynnön saada valitusosoitus kouluhallituksen aikaisemmin antamaan päätökseen asia palautettiin valituksen johdosta kouluhallitukselle mainitun osoituksen antamista varten. KHO 1962 I 14.

Kun muutoksenhakurajoitukset olivat tulleet voimaan valituksenalaisen päätöksen antamisen jälkeen, niiden voimassaollessa KHO:een saapunut muutoksenhakemus tutkittiin valituksena eikä rajoitusten mukaisena lupahakemuksena. KHO 1984 II 91.

Ks. myös KHO 1971 II 119 HPurkuL, Yh 202. 1 §:n kohdalla.

13 §. Jos valitusaika valitusosoituksessa on ilmoitettu säädettyä valitusaikaa lyhyemmäksi, on valitus, kun se on tehty säädetyn ajan kuluessa, katsottava tehdyksi oikeassa ajassa. Milloin valitusosoituksessa valitusaika on ilmoitettu säädettyä valitusaikaa pitemmäksi, on ilmoitetussa ajassa tehtyä valitusta pidettävä oikeassa ajassa tehtynä.

Jos osoitus siitä viranomaisesta, jolle valitus voidaan toimittaa, on väärä, on valitus katsottava oikein tehdyksi silloin, kun se on toimitettu joko oikealle tai osoituksessa mainitulle viranomaiselle; ja on viimeksi mainitun virkateitse siirrettävä valitus asianomaiselle viranomaiselle.

Jos annettu valitusosoitus muulta kuin 1 ja 2 momentissa mainitulta osalta on virheellinen ja valittaja valittaessaan on noudattanut joko osoitusta tai mitä asiasta on säädetty, on valitus katsottava oikein tehdyksi.

Jollei valitusosoitusta ole liitetty päätökseen tai jos annettu osoitus olennaiselta osalta on vaillinaisen ja valittaja, valitusosoitusta tai sen täydentämistä pyyt-

mättä, valittaessaan on noudattanut laillisia määräyksiä, on valitus myös katsottava oikein tehdyksi.

Ks. HTiedL 22 ja 23 §, Yh 103.

Valittaja, joka noudattaa valitusosoitusta, säilyttää puhevaltansa, vaikka valitusosoitus on virheellinen. KHO 1950 II 22, 1951 II 120, 121 ja 167.

Kun valitusoikeus ministeriön päätöksestä perustui muuhun saannokseen kuin HVall:iin eikä päätökseen ollut liitetty valitusosoitusta, tutkittiin valitus, joka oli tehty myöhemmin kuin 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. KHO 1960 II 430. Samoin KHO 1979 I 1.

Kun rakennuslupa-asiansa valittajalle hänen pyynnostaan valitusajan kuluessa lähetettyyn rakennuslautakunnan pöytäkirjanotteeseen ei ollut liitetty valitusosoitusta eikä siitä myöskään ilmennyt, että lautakunnan päätös oli annettu julkilappon jälkeen, lainoikeuden ei olisi tullut jäätä valitusta myöhään tehtynä tutkimatta. KHO 1979 II 71.

Kun valitusosoituksessa ei ollut ilmoitettu, että julkilappon jälkeen annetun päätöksen oli RakennusL 140 §:n 1 momentin mukaan katsottava tulleen asianomaisen tietoon silloin, kun se oli annettu, päätökseen liitetty valitusosoitus oli ollut omiaan saamaan aikaan sellaisen käsityksen, että valitusaika oli luettava siitä, kun hakija lunastaessaan päätöksen oli saanut siitä tiedon. Valitus tutkittiin. KHO 1975 II 45. Ks. myös KHO 1976 II 63. Vrt. KHO 1973 II 88 HPurkuL 3 §:n, Yh 202 kohdalla.

Lainvoimaista rakennuslupapäätöstä koskeneeseen valitusosoitukseen oli päätöksen antopäivä merkitty virheellisesti. Virhemerkintä ei voinut palauttaa valitusoikeutta. KHO 1981 II 58.

Valitus oikeusministeriön valtionavustusta koskevasta päätöksestä jätettiin tutkimatta ja asia siirrettiin ministeriölle oikaisuväestimenetelyssä käsiteltäväksi. KHO 1977 II 22.

Valituslupa (2.8.1994/691)

13a §. (2.8.1994/691) Jos asiassa on tarpeen valituslupa, valituskirjaan on sisällytettävä valituslupahakemus. Lupahakemuksessa on ilmoitettava, miksi valituslupa tulisi myöntää.

Valituslupahakemuksessa olevan puutteellisuuden poistamisesta ja hakemuksen tutkimatta jättämisestä on vastaavasti voimassa, mitä 11 ja 11 a §:ssä säädetään valituksesta.

2.8.1994/691 tuli voimaan 1 päivänä joulukuuta 1994. Lakia sovelletaan haettaessa muutosta tämän lain voimaantulon jälkeen annettuun päätökseen.

13b § on kumottu L:lla 2.8.1994/691

Erinäisiä säännöksiä

14 §. Valitusajan kuluessa tehdyllä valituksella on siirtävä vaikutus päätöksen täytäntöönpanokelpoisuuteen. Valitus ei kuitenkaan estä päätöksen täytäntöönpanoa, jos asiassa on tarpeen valituslupa. (2.8.1994/691)

Valituksesta huolimatta voidaan päätös panna täytäntöön, jos siten on laissa tai asetuksessa säädetty tai niiden nojalla määrätty tai jos se on luonteeltaan sellainen, että se on heti täytäntöön pantava, taikka jos päätöksen voimaan tulemistä yleisen edun vuoksi ei voida siirtää tuonnemmaksi.

Kun valitus on tehty, voi valitusviranomainen kieltää päätöksen täytäntöönpanon tai määrätä sen keskeytettäväksi. (2.8.1994/691)

Vrt. HPurkuL 11 §, Yh 202 Ks. esim. LOI 28 §, Yh 203; Kuntal 98 §, Ha 301; KunVaaliL 3 ja 18 §, Ha 309; Kirkkol. 25:1, Ha 403; Ilmansuojelul 26 §, Ym 405; Melunorjuntal 25 §, Ym 407; Jätel 67 §, Ym 426; YmpäristölupamenettelyL 15 §, Ym 401; Maa-ainesL 21 §, Ym 507; KansanterveysL 48 §, So 401; TartuntatautiL 21 ja 31 §, So 414; Sosiaalihuoltol 47 §, So 201; VELäkel. 23 § 5 mom., El 124; VPerhe-eläkel 20 § 4 mom., El 136; Kansanedustajain eläkel 17 § 4 mom., El 146; Lastensuojelul 38 §, Si 233; I. kehitysvammaisten erityishuollost 83 §, So 206; Päihdehuoltol 22 §, So 208; L huoltoa tai hoitoa koskevan päätöksen täytäntöönpanoa varten tapahtuvasta luovuttamisesta Islantiin, Norjaan, Ruotsiin tai Tanskaan 12 §, Si 223; Elaturval 38 § 2 mom., Si 227; TieliikenneL 106 a §, Vi 201; Valtion virkamiesL 55 ja 57 §, Ty 103; L työsuojelun valvonnasta ja muutoksenhausta työsuojeluasioissa

20 §, Ty 411.

Ks. myös UL 3: 12 ja 18 a sekä 7: 13, Pr 601.

Perintöverolautakunnalla ei ollut oikeutta toimittaa lääninoikeuden sille palauttamaa perintöverotusta uudelleen ennen kuin asia oli lainvoimaisesti ratkaistu. KHO 1985 II 618.

Maatalousministeriön asutusasianosaston päätöstä, jolla tarkastaja oli veloitettu suorittamaan takaisin liikaa nostamia päivärahajoja, ei voitu määrätä täytäntönpantavaksi valituksesta huolimatta. KHO 1952 II 71.

Kun kunnallista jaoitusta oli määrätty muutettavaksi 1.1.1962 alkaen eikä päätös siitä tehdyn valituksen johdosta tällöin ollut vielä lainvoimainen, päätöksen täytäntönpäntöä kiellettiin toistaiseksi ja kunnes toisin määrättiin. KHO 1961 I 21.

Palauttaessaan kulttuurihistoriallisesti huomattavien rakennusten suojeilua koskevan asian valtioneuvostolle uudelleen käsiteltäväksi KHO antoi UL 3 luvun 14 §:n 3 momentin säännöstä soveltaen kiellon ryhtyä rakennusten kulttuurihistorialliseen arvoa vaarantaviin toimenpiteisiin. KHO 1977 I 1.

15 §. Tarkemmat määräykset tämän lain täytäntönpäntöä annetaan asetuksella.

16 §. Tämä laki, jolla kumotaan sen kanssa ristiriidassa olevat säännökset, tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1951.

Yh 202 L ylimääräisestä muutoksenhausta hallintoasioissa 1.4.1966/200

L 6.8.1982/600 - HE:88/1981

1 §. Lainvoiman saaneeseen hallintopäätökseen voidaan hakea muutosta ylimääräisellä muutoksenhakekeinolla, niin kuin tässä laissa säädetään.

Hallintopäätökseenä pidetään hallintomenettelyssä tai hallintolainkäytössä tehtyä päätöstä.

Ks. KHO 3 §, Yh 205; I. maksuttomasta oikeudenkäynnistä 1 § 1 mom. 5 k., Pr 301. Vrt. OK 31 luku, Pr 101.

KHO:n toimivaltaan ei kuulunut palauttaa määräaikaa yksityistietoimittajien maaoikeuteen valittamista varten. KHO 1980 II 118. Eikä lääninhallituksen ulosotonhaltijana ratkaisemassa lainhakusasiassa hovioikeuteen valittamista varten. KHO 1983 II 185.

Sairausvakuutusasiassa annettu tarkastuslautakunnan päätös ei ollut, ottaen huomioon SairausvakuutusL 51 ja 56 §:n, sellainen hallintopäätös, jonka purkaminen kuuluisi KHO:n toimivaltaan. KHO 1971 II 117. Vrt. KKO 1973 II 48 a. Samoin vakuutus-oikeuden antama päätös kansaneläkkeen tukiosaa koskevaan, KEL 74 §:n nojalla tehtyyn hakemukseen, KHO 1972 II 24 ja 1974 II 157.

SairausvakuutusL:n mukaisen päivärahana hakemista koskevan päätöksen purkamista valtion varoista koskeva päätös, KHO 1976 II 128 ja 1977 II 134. KHO:n toimivaltaan ei kuulunut SairausvakuutusL:n mukaisen päivärahana hakemista koskevan määrärajan palauttamisen. KHO 1978 II 170. Samoin SairausvakuutusL 4 §:n 2 mom:ssa ja 30 b §:ssä säädetyn määrärajan osalta. KHO 1980 II 72.

Työvoimatoimikunnan antaman sitovan lausunnon purkamisen ei kuulunut KHO:n toimivaltaan. KHO 1987 A 98.

Työtömyysturvavaltuutuksen päätöksen purkamisen ei kuulunut korkeimman hallinto-oikeuden toimivaltaan. KHO 9.3.1995 taltio 788.

Kantelu työvoimapiirin toimiston päätöksestä oli tehtävä korkeimpaan hallinto-oikeuteen. KKO 1995:114.

Eläketurvakeskuksen päätös vakuutuksen ottamista ja hyväksymistä koskevassa asiassa ei ollut hallintopäätös, jonka KHO voisi purkaa. KHO 1984 II 152.

VNP sosiaalihuollon virkaehtotuksen kumoamisesta ja asian palauttamisesta sosiaalihuollukselle uuden virkaehtotuksen tekemisestä varten sekä VNP asian esittelemisestä tasavallan presidentille eivät sisältäneet sellaista ratkaisua, jota tarkoitettiin 1 §:ssä. Purkukäytös hylättiin niiltä osin kuin se koski VNP:tä virkaehtotuksesta tehtyyn valitukseen sekä tasavallan presidentin antamaa nimityspäätöstä. KHO 1976 II 2. Ks. myös KHO 1956 I 16 HM 87 §:n, Va 101 kohdalla.

Järjestysoikeuden toimenpide, jolla oli varattu vastapuolelle tilaisuus selityksen antamiseen ja veloitettu rakennustarkastajaa toimittamaan tarkastuskertomus sekä siirretty asian käsittely, ei ollut 1 §:ssä tarkoitettu hallintopäätös, joka olisi voitu kantelun johdosta poistaa. KHO 1974 II 121.

Asuntohallituksen rakennus- ja liitännäiskustannuksia koskeva päätös oli asuntolainaa koskevan päätöksen valmisteluun kuuluva toimenpide eikä se niin ollen ollut 1 §:ssä tarkoitettu hallintopäätös. KHO 1978 II 51.

Keskuskauppakamarin tilintarkastajatutkintovaliokunnan päätös hylätä HTM-tutkintasuoritus osittain oli sellainen hallintopäätös, johon voidaan hakea muutosta ylimääräisellä muutoksenhakekeinolla. KHO 10.4.1995 taltio 1533.

Ks. myös KHO 14.8.1995 taltio 3043 HVall 2 §:n Yh 201 kohdalla.

Kun lääninoikeuden päätöksestä ei saanut valittaa ilman valitustulppaa, päätöstä oli pidettävä lainvoimaisena siitä huolimatta, että siihen ei ollut liitetty HVall 12 § 6 mom:ssa tarkoitettua ilmoitusta siitä, että päätöksestä voitiin myöntää lupa valittaa, eikä myöskään viittausta säännöksiin luvan myöntämisen edellytyksistä. Purkukäytös tutkittiin. KHO 1971 II 119. Samoin KHO 1973 II 591.

2 §. Hallintopäätös voidaan kantelun johdosta poistaa:

1) jos sille, jota asia koskee, ei ole annettu tilaisuutta tulla kuulluksi ja päätös loukkaa hänen oikeuttaan;

2) jos asiaa käsiteltäessä on tapahtunut muu menettelyvirhe, joka on voinut olennaisesti vaikuttaa päätökseen; taikka

3) jos päätös on niin epäselvä tai puutteellinen, ettei siitä käy selville, miten asia on ratkaistu.

Päätöksestä ei saa kannella, jos siitä voidaan samalla perusteella tehdä perustevalitus.

Esimiehen alaiselleen antama valtion virkamieslain 62 §:ssä tarkoitettu kirjallinen huomautus ei ollut sellainen hallintopäätös, joka voidaan poistaa kantelun johdosta. KHO 1991 A 21.

Päätös nuhteiden antamisesta toimenhaltijalle sen peruuttamisesta huolimatta poistettiin, koska toimenhaltijaa ei ollut kuultu ennen päätöksen antamista. KHO 1979 II 159.

Kun lääninhallitus oli ratkaissut alaikäisten lasten sukunimen muuttamista koskevan asian lasten äidin hakemuksesta kuulematta lasten isää, joka tehdyn huoltosopimuksen mukaan oli äidin ohella lasten huoltaja, poistettiin lääninhallituksen päätös isän kantelun johdosta. KHO 1987 A 37.

Kun lääninhallitukselle ei ollut toimitettu poikkeuslupahakemuksen johdosta kaupungin viranomaisille hakijan naapurien antama huomautuskirjelmä, lääninhallituksen poikkeuslupapäätös poistettiin kantelun johdosta. KHO 1980 II 35.

Hallintokanteluun annetulla lääninhallituksen päätöksellä ei voitu tuomita kantelun tekijää maksamaan kunnan vaatimia oikeudenkäyntikuluja. KHO 1984 II 149.

3 §. Kantelu tehdään muutoksenhausta hallintoasioissa 24 päivänä maaliskuuta 1950 annettun lain (154/50) 2 §:ssä tarkoitettua alemman hallintoviranomaisen päätöksestä ylempälle hallintoviranomaiselle ja muusta päätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Kantelu on tehtävä 2 §:n 1 kohdassa tarkoitettussa tapauksessa kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun kantelija sai tiedon päätöksestä, ja 2 §:n 2 kohdassa mainitun seikan perusteella samassa ajassa siitä, kun hallintopäätös sai lainvoiman.

Ks. HVall 2 §, Yh 201; LOL 2 § 1 mom. 2 k. ja 12 §, Yh 203.

Julkijan jälkeen annetun maistraatin rakennuslupapäätöksen oli katsottava tulleen RakennusL 140 §:n mukaan naapurin tietoon silloin kun se oli annettu, minkä vuoksi naapurin kantelu rakennuslupapäätöksestä HPurkL 2 § 1 mom. 1 kohdassa tarkoitettua tapauksessa oli saman lain 3 § 2 mom:n mukaan tehtävä kuuden kuukauden kuluessa päätöksen antamisesta. KHO 1973 II 88.

Muutoksenhaku nimismiespiirin tilapäisen toimihenkilön irtisanomisesta tutkittiin lääninoikeudessa kanteluna. Lääninoikeuden päätökseen sai hakea muutosta KHO:ssa valittamalla. KHO 1978 II 3.

4 §. Menetetty määräaika voidaan palauttaa sille, joka laillisen esteen tai muun erittäin painavan syyn vuoksi ei ole voinut määräajassa:

1) panna vireille lakiin tai asetukseen perustuvaa rahasuoritusta julkisista varoista tarkoitettavaa hakemusta; tai